

Besedilo: Aleš Nosan
Fotografije: Shutterstock, Wikipedia

INDIJANCI

V naši letošnji zgodbi, v kateri ugotovljamo, kaj je bilo res in kaj ni bilo res v zgodovini, odhajamo tokrat v Ameriko. Potovali bomo po travnatih prijerah Severne Amerike. Poskušali bomo pojasniti, da zgodbe o prvotnih ljudstvih - Indijancih - niso povsem takšne, kot so jih prikazovali slavni stari kavbojski in indijanski filmi – znameniti vesterni. Saj ste si že ogledali kakšnega, kajne?

Indijanci na mustangih

Indijanci so v Ameriko prišli iz Azije

Dolgo smo verjeli, da je tako. Pozimi zaledenela Beringova ožina, ki loči Azijo od Amerike, je sama po sebi ponujala odgovor. Leta 2014 pa je na podlagi analize DNK skupina danskih znanstvenikov dokazala, da približno tretjina Indijancev izvira iz Evrope. Kdaj sta se obe skupini – azijska in evropska – združili, še ne vemo. Odgovor na to vprašanje ostaja nov izziv za raziskovalce.

Izraz rdečkožci so jim nadelali belci

Beseda rdečkožec naj bi se pojavila v času osvajanja indijanske zemlje, saj so belci potrebovali skupno ime za divjake, ki jih je treba iztreti. Izraz je torej dobil izrazito negativen prizvok. Novejše ra-

ziskave so dokazale, da naj bi s to besedo sebe poimenovali kar Indijanci sami. Našli smo vir iz sredine 18. stoletja, v katerem eden od poveljarjev omeni rdečkožce v pismu britanskemu oficirju.

Preživetje Indijancev je bilo odvisno od bizonov

Spominjamo se slavnega tragičnega prizora iz filma Pleše z volkovi, ameriškega igralca in režiserja Kevina Costnerja. Če te zanimajo pustolovske zgodbe, ga ne smeš zamuditi. Prizor prikazuje ogromno prerijo, posejano s trupli odrlih bizonov, ki so jih belci pobili samo zaradi kože. Bizoni so Indijancem res pomenili preživetje, vendar ne vsem. Nekatera plemena so lovila divjad in ribe, pridelovala pa so tudi koruzo, melone in buče.

Mustangi so bili indijanski konji

V Ameriki je obstajala prazgodovinska pasma konj, vendar je izumrla, kar pomeni, da so znameniti mustangi, brez katerih si ne znamo predstavljati življenja

indijanskih plemen, pravzaprav potomci konj, ki so jih iz Evrope pripeljali Španci. Prav Španci so po Kolumbovem odkritju Amerike uprizorili v 16. stoletju najbolj surov osvajalni pohod proti Indijancem.

Tofemski stebri so bili mučilni stebri

Kako že prikazujejo filmi? Indijanci belca privežejo

Bizoni so bili pomembni za Indijance.

Indijance so poniževalno poimenovali rdečeokožci.

na bogato okrašen mučilni steber in mučenje se začne. V ujetnika mečejo nože tako natančno, da vsako mišico na rokah in nogah počasi ločijo

od telesa. Pri tem seveda ne poškodujejo nobenih vitalnih organov, tako da vse traja zelo dolgo. To so res počeli, vendar zanesljivo ne

Totem

Indijanec s perjanico

na totemskem stebru, kjer je vsak okrašen simbol prikazoval zgodbo o prednikih neke indijanske družine.

Tomahavk je bil samo orožje

Ne – bojno sekiro ali tomahavk – so mnogo pogosteje kot za pobijanje sovražnikov uporabljali za sklepanje sporazumov. Torej reklo »zakopati bojno sekiro«, ki ga včasih kot metaforo uporabljamo še danes, drži. Izraz se je prijel ob resničnem dogodku, ko je neko plemo pri sprejetju miru res položilo bojno sekiro v zemljo.

Bojne barve so uporabljali v vojni

Tudi to ne drži. Bojne barve so bile pravzaprav zdravilne barve. Vsak Indijanec jih je imel pri sebi kot svojo osebno stvar. Barve in vzorci so jih po njihovem verovanju ščitili pred duhovi in opozarjali na to, kdo je kdo in kateremu plemenu pripada.

Je bila pipa miru vedno pipa miru?

»Pokadila bova pipo miru« – kako lepo se sliši ta stavek. Vendar ni bilo vedno tako. Indijanci so pipo uporabljali tudi ob vojni napovedi,

pri molitvi in meditaciji. Kajenje pipe miru je imelo simboličen pomen. Predstavljalo naj bi povezavo med zemljo, nebom in vesoljskimi energijami.

Perjanica je bila poglavarški okras

V bistvu je število peres na glavi pomenilo, kako pogumen je bojevnik. Sistem je bil podoben kot pri podeljevanju medalj. Torej so lahko perjanico nosili tudi bojevniki, ki niso bili poglavarji. Prerijski bojevniki so verjeli, da ima vsaka vrsta ptice svoje značilnosti, ki se lahko preko perja prenesejo na človeka. Zato so bila kot simbol moči najbolj iskana orlovska peresa.

Indijanci so jahali okoli obkoljenih belcev v vedno ozjih krogih

Klasičen prizor iz vesternov. Ubogi beli roparji indijanske zemlje obkoljeni okoli svojih voz, okrog galopirajo divji napadalci in zožujejo kroge. To je bila res indijanska taktika, vendar bi zoževanje krogov pomenilo samomor. Zato so Indijanci vsake toliko časa napadli naravnost in razpršeno, da so jih branitelji težje zadeli, in se nato spet umaknili iz dometa pušk.